OTVORENÝ LIST PRIMÁTOROVI A POSLANCOM MSZ RUŽOMBEROK

Vážený pán primátor, vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci,

zásluhou nášho "Najlepšieho suseda" sa naše mesto opäť zviditeľnilo pred celým svetom ako mesto smradu. Dokedy bude mať naše mesto takýto hanlivý prívlastok? **Dokedy budeme tolerovať neskutočné zápachy, trvajúce aj niekoľko dní v kuse?** Navždy? Je vôbec možné túto situáciu vyriešiť a smrady natrvalo odstrániť? Alebo my, obyvatelia Ružomberka a okolitých obcí, **budeme prinútení radšej sa odsťahovať, alebo si necháme úplne zlikvidovať náš bežný komfortný život a zdravie?**

Riešenie je aj vo Vašich rukách, stačí len dôsledne uplatňovať vlastné záväzné zásady územného plánu, ktoré boli pri povoľovaní ďalšieho zvýšenia výroby celulózy hrubo porušené zo strany zodpovedných mestských úradníkov!

Čo hovorí územný plán? Vo Všeobecne záväznom nariadení Mesta Ružomberok č. 3/2012, ktorým bola schválená **záväzná** časť územného plánu mesta, je uvedené:
Článok 6 Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie,
ods. 1. Ochrana ovzdušia, písm. f) r*ealizovať technologické opatrenia na **zníženie emisií** na významných zdrojoch znečistenia ovzdušia na území mesta*,
ods. 5. Ochrana pred účinkami zápachu, písm. a) *na území mesta **neuvažovať o lokalizácii prevádzok produkujúcich obťažujúci zápach,** pri povoľovaní investičných zámerov **dôsledne** uplatňovať environmentálne hodnotenie a platnú legislatívu*.

Podľa dokumentácie k územnému konaniu **realizáciou navrhovaného zvýšenia výroby celulózy v Mondi SCP, a.s. Ružomberok**, **dôjde preukázateľne k nárastu emisií znečisťujúcich látok** do ovzdušia, v maximálnom variante dokonca veľmi výrazne, čo **je v priamom rozpore** s citovanými ustanoveniami záväznej časti územného plánu mesta Ružomberok. Ak bola spôsobená takáto fatálna chyba, treba ju napraviť a záväzné stanovisko k zvýšeniu výroby celulózy opraviť. Ide totiž o jeden z hlavných podkladov pre územné rozhodnutie, ktoré vydával vlastný stavebný úrad!

Týmto Vás chceme informovať, že na základe vyššie uvedených skutočností sme voči územnému rozhodnutiu na Projekt 2000 v Mondi SCP podali správnu žalobu na jeho zrušenie. Dovoľujeme si zároveň vyjadriť svoj názor, že Mesto Ružomberok by malo smerovať svoj rozvoj tak, aby vytváralo podmienky pre vznik malých a stredných firiem, ktoré nezaťažujú životné prostredie, čím by sa diverzifikovala zamestnanosť v Ružomberku na viaceré subjekty.

Vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci, vážený pán primátor,

ako je možné, že sa bagatelizuje a ignoruje vplyv výroby celulózy na naše zdravie a na naše životné prostredie? *V zdravotnej štúdii* Vplyv zapáchajúcich sírnych zlúčenín vznikajúcich pri výrobe celulózy na zdravotný stav pracovníkov celulózky a obyvateľov mesta Ružomberok a blízkeho okolia*, ktorú v r.2002 vypracoval vtedajší ŠZÚ L. Mikuláš, je na strane 22-23 k zápachom z celulózok a papierní uvedené:* "Podľa dr. Hirscha, neurológa a psychiatra, jedného z významnejších amerických odborníkov, ktorý sa problematike zápachu venuje dlhé roky, **zápach negatívne ovplyvňuje ľudské zdravie. Zápach nespôsobuje len nejaké obťažovanie, ale má skutočné zdravotné účinky**.
Účinky na zdravie možno rozdeliť na:
Neurologické a psychologické
Imunologické
Respiračné
Chemosenzorické
Kardiovaskulárne a iné"

Nakoľko sme tu v Ružomberku už pomaly dennodenne svedkami pravidelne sa opakujúcich komplikácií pri prevádzkovaní ružomberskej celulózky, vyjadrujeme obavy z dodržiavania bezpečnosti na všetkých jej jednotlivých technologických úrovniach a zariadeniach, pričom sme už dávno prestali veriť papierovo proklamovanej bezporuchovej funkčnosti fabriky a najlepším BAT technológiám! Zároveň musíme pripomenúť, že najhoršia a najneúnosnejšia situácia sa nachádza v blízkej mestskej časti Hrboltová, kde na tamojších jej obyvateľov vplývajú nielen smrady z výroby celulózy, ale aj smrady a škodliviny, ktoré sa 24 hodín denne uvoľňujú do ovzdušia z aktivačných nadrží priemyselnej čistiarne odpadových vôd, ktorej vlastníkom a prevádzkovateľom je taktiež Mondi SCP, a.s. Ružomberok.

Vážený pán primátor, vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci,

sú Vám známe štatistiky príčin úmrtnosti v našom meste? Z údajov, zverejnených Štatistickým úradom SR, vyplýva:

- úmrtnosť na rakovinu v Ružomberku stúpla za posledných 20 rokov o 150 %, pričom **za uvedené obdobie**:
- celoslovenský priemer vykázal nárast o 25 %
- krajský priemer vykázal nárast o 15 %
- okresný priemer vykázal nárast o 20 %
- Liptovský Mikuláš vykázal nárast o 25 %

- úmrtnosť na choroby obehovej sústavy stúpla v Ružomberku za posledných 20 rokov o 60 %, pričom **za uvedené obdobie**:
- celoslovenský priemer vykázal pokles o 15 %
- krajský priemer vykázal vyrovnanú bilanciu
- okresný priemer vykázal pokles o 15 %
- Liptovský Mikuláš vykázal nárast o 30 %

- úmrtnosť na choroby dýchacej sústavy stúpla v Ružomberku za posledných 20 rokov o 90 % oproti celoslovenskému priemeru, pričom **za uvedené obdobie**:
- celoslovenský priemer vykázal nárast o 20 %
- krajský priemer vykázal pokles o 10 %
- okresný priemer vykázal pokles o 40 %
- Liptovský Mikuláš vykázal vyrovnanú bilanciu

- úmrtnosť na choroby tráviacej sústavy stúpla v Ružomberku za posledných 20 rokov o 250 % oproti celoslovenskému priemeru, pričom **za uvedené obdobie**:
- celoslovenský priemer vykázal nárast o 20 %
- krajský priemer vykázal nárast o 50 %
- okresný priemer vykázal pokles o 20 %
- Liptovský Mikuláš vykázal nárast o 15 %

Čo je príčinou takéhoto prudkého zhoršovania zdravia obyvateľov okresu a najmä mesta Ružomberok za posledných 22 rokov? Keďže sa tu doteraz nikdy neposudzovala prípadná príčinná súvislosť neustále sa zhoršujúceho zdravotného stavu obyvateľov Ružomberka a obcí Dolného Liptova v závislosti na neustálom zvyšovaní výroby celulózy, sme presvedčení a trváme na tom, že máme právo na to, aby sa tak konečne začalo diať a aby toto sledovanie a vyhodnocovanie vykonávali nielen štátne inštitúcie a organizácie, ale aj nezávislé akreditované firmy a aby ich vykonávali súbežne a vo vzájomnej spolupráci.
Apelujeme preto na Vás, poslancov a primátora Mesta Ružomberok, aby ste žiadali od Národnej Rady SR a Vlády SR prijať také uznesenia a zmeny zákonov, ktoré nám toto zabezpečia.
Na základe prudkého zhoršovania zdravia obyvateľov okresu a najmä mesta Ružomberok (viď príloha *zdrav_stav_umrtnost_1996_2017*) **sme presvedčení a trváme na tom, že máme právo na to, aby sa tak závažnému problému začali konečne seriózne venovať všetci kompetentní. Primátorom a poslancami Ružomberka počnúc a Vládou SR končiac**!

Vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci, vážený pán primátor,

donekonečna omieľané slovo "**Prepáčte" zo strany vedenia fabriky Mondi SCP, a.s. v obdobiach neznesiteľných smradov, ktoré sú čoraz častejšie, vyznieva smiešne a nálepky *"Mondi SCP náš najlepší sused"* cynicky**. **Je nehorázne a smutné, že v slovenskej legislatíve doteraz neexistujú žiadne imisné limity na organosírne zlúčeniny**, ale len opatrenia, ktoré je potrebné prijať zo strany Mondi SCP, a.s. na základe prekročenia troch po sebe nasledujúcich hodnôt priemerných hodinových koncentrácií nameraných na IMS staniciach SUPRA a Lisková, na ktorých sa zmluvne dohodlo Občianske združenie Ochrana ovzdušia Dolný Liptov (OZ OODL) s firmou Mondi SCP, a.s. Ružomberok a ktoré sú na základe tejto dohody uvedené v integrovanom povolení číslo: 4656-25224/2007/Pat/770620404, vydanom 3.8.2007 SIŽP v Žiline na str.53. **De facto a ani de jure však tieto nemajú oporu v našej legislatíve, takže ani tieto nie sú záväzné!**

Uvedené skutočnosti nás oprávňujú **namiesto OSPRAVEDLNENÍ žiadať ÚČINNÉ OPATRENIA nielen od firmy Mondi SCP, a.s., ale aj od zodpovedných kompetentných úradov na všetkých úrovniach nášho štátu.** Veď **tu v meste neexistuje žiaden systém na varovanie obyvateľstva v prípade únikov neznesiteľných smradov, ba dokonca ani samotný OÚ ŽP v Ružomberku nedisponuje kompletnými meraniami týchto organosírnych zlúčenín (TRS)**. Ako príklad uvádzame, že keď sme *v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám tento úrad žiadali o zaslanie výsledkov meraní TRS z IMS Lisková, Supra, Riadok, Černová a Hrboltová a to priemerných hodinových koncentrácií v jednotlivých dňoch za mesiac december 2018 a január 2019*, ako odpoveď sme dostali **výsledky monitorovania z automatických monitorovacích staníc zapáchajúcich látok len za necelých 5 dní od 19.01.2019 do 11.00 hod. 24.01.2019!** a odpoveď: "*Okresný úrad v Ružomberku, odbor starostlivosti o životné prostredie inými informáciami o výsledkoch meraní TRS z IMS Lisková, Supra, Riadok, Černová a Hrboltová (o priemerných hodinových koncentráciách v jednotlivých dňoch za mesiac december a január 2019) v čase sprístupnenia informácie nedisponuje*."

Dovolíme si tvrdiť, že kompetentné štátne úrady a inštitúcie nedokážu vykonávať NEUSTÁLU KONTROLU OCHRANY NÁŠHO ZDRAVIA A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA a takýmto spôsobom vlastne OCHRAŇUJÚ ZÁUJMY NADNÁRODNEJ SPOLOČNOSTI A NIE NÁS OBYVATEĽOV RUŽOMBERKA A JEHO PRIĽAHLÝCH OBCÍ.

Ak tu z Ružomberka, niekdajšieho mesta turizmu nebudú s konečnou platnosťou odstránené smrady, budeme z neho a z jeho okolia nasilu vypudení, alebo natrvalo odstránení my, jeho obyvatelia!

.....	.....	.....
Ing. Rastislav Šaravský	MUDr. Eva Svozilová	Mária Fričová
Predseda Rady OZ OODL	Podpredseda Rady OZ OODL	Predseda OZ ZDRAVÝ DOMOV
.....	.....	.....
Patrik Lupták	Ing. Anna Šanobová	Ing. Ján Kolík
	poslanec MZ Ružomberok	

V Ružomberku 15.2.2019

Príloha: *zdrav_stav_umrtnost_1996_2017*